

OBALAC (27) *vb impf*

o prawdopodobnie jasne (*tak w o-*); -bã- (24), -ba- (3) *GrzegŚm, CzechEp, NiemObr.*

praes 2 sg obâlász (1). ◇ 3 sg obâlâ (11). ◇ 1 pl obâlâmy (1). ◇ 3 pl obâlają (8). ◇ praet 2 sg m obâlâlêś (1). ◇ 3 sg m obâlâl (4). ◇ part praes act obâlajac (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII (z Cn) – XVIII w. s.v. obalić.

Powodować upadek, przewracać, zrzucać; subvertere PolAnt, Cn; abicere, affligere, consternere, convellere, deiciere, demoliri, destruere, deturbare, disturbare, evertere, fundere, percellere, prosternere, revellere, sternere Cn [co (20), kogo (7)] (27) :

*W przen (1) : w thym zawodzie/ gdzie wiedzdy ludzie ku doŝtoieñŝtwu/ á wyŝokiey ŝtolicy bieją iedne wpuł krefu/ drugie práwie wthen czás/ kiedy dobiegáią/ trzecie hnet z mieŝczá/ iż áni pożądanego krefu záźrzc mogli/ [nieszczęŝcie] obala *Górndworz Dd7v.**

Przen: Powodować, że kogoś spotyka coś złego, sprowadzać [na kogo] (2) :

*Zwrot: »pomŝtę (a. przekłctwo) obalać« (2): Dobrá vbogich przywłáŝczone pomŝtę wielką ná łákome obaláią. *SkarŻyw 35 marg, 3.**

a. *O przedmiotach materialnych: zmieniać w ruinę, burzyć (9) : Albo on Sámfon mocny co obalał ŝklepy/ Tyŝiácmi ludzi pobíł chociaiy iuż był ŝlepy. *RejWiz 86v, 28v; RejZwierc 166; BudBib 4.Esdr 11/42; SkarKazSej 667b.**

W charakterystycznych połączeniach: obalać fale [= słupy], mury (3), sklepy [= sklepienia].

*Przen (4) : O ŝczęŝliwy fundámenćie koŝcielny [...] y godna do tákiego budowania opoko, która ŝpodnie práwá y piekielne wrotá/ y wŝytkie zamki ŝmierći obalaŝ. *SkarJedn 66; SkarKazSej 681b marg.**

*obalać przez co (1): [Krystus] przez ŝmierć iuŝ do koñcá obála then ŝiemŝki przybytek/ á przez zmarthwychwłtanie dokona wczýnku ŝwego wnapráwie zupełney nowego Adámá *GrzegŚm I.**

*obalać czym (1): A głupi Haeretycy/ rózne zbory ŝwoie buduią ná pialku: ktore záŝię łámiz obaláią niezgodámi ŝwemi. *WujNT 32.**

b. *O ustalonym porzqdku, o pañstwach, instytucjach itp.: sprawiać, by przestawały istnieć (3) :*

*W przeciwstawieniach: »szczęŝliwie dochowywać, utwierdzać ... obalać« (2): gdy kápłany y religią czćimy/ Bog náŝze vtwierdza páñŝtwo: á gdy ie gniewamy y religiey nie ŝłuŝymy/ Bog ie obala. *SkarKazSej 680b; Iáko Kátholicka wiárá policyi y kroleŝtw ŝczęŝliwie dochowywa/ á heretyctwo ie obala. *SkarKazSej 683.***

*Zwrot: »obalać z stanu« (1): A nie nálaŝzy ich wlekli Iafoná y niektorá bráćią do mieyŝckich przełóŝonych wołáiąc/ iż ći ktorzy wŝytek ŝwiát z ŝtanu obaláią/ y tu przyŝli *BudNT Act 17/6.**

c. *O poglądach, ideach: dowodzić niesłuszności jakichś twierdzeń (często prawd uznanych za niepodważalne), wykazywać błędy w poglądach (12) : Symbolum Niceñŝkie y Aryuŝzá y Sábelliuŝzá obala ktorým mowá twárda ielŝh Bog z Bogá *GrzegRóŝn C3 marg, H2v, H4; Gdyŝ tym łámym wŝytko ono obála/ co o tym ŝynu ná inŝzych mieyŝcách powiedŝiał *CzechEp 257; Ielŝcze y drugi błáđ tych omylników obalamy z tych ŝłow P. Ieŝuŝowych *SkarKaz 549a, 384a.****

*W porównaniu (1): A co dłuŝgiemi ŝłowy X. K. wyŝtáwić vŝiłuie: To X. A. [...] krotkimi ŝłowy/ iáko iákim táránem poráŝa/ y obála *NiemObr 143.**

W charakterystycznych połączeniach: obalać błąd błędy, co stoi, prawa piekielne, wszystko; obalać + imię własne (3).

Zwrot: »samych siebie obalać« (1): ták pomieľzanie mowią ľami ľię ľpoľem nie rozumieią/ y ľámých ľiębie [!] obaláią GrzegRóżn H2.

»obalać do gruntu« (1): Reguła píľma świętego nie naruľzona/ kthora do gruntu Sabelliuľfa obala. GrzegRóżn M4v.

Szeregi: »poraźać i obalać« (1): NiemObr 143 cf W porównaniu.

»refutować abo obalać« (1): Tho kácerľstwo byľo po Apoľtolech/ iáko ľwiádczy Ignácius/ y mocnie refutuie ábo obala ten bľąd GrzegRóżn M3v.

Przen (2) :

Zwrot: »obalać jednego Boga Ojca« = zaprzeczać istnieniu jedynego Boga (2): Argumenthá Stánkárowe/ ktoremi obala iednego Bogá Oycá. GrzegRóżn I4 marg, I4.

Synonimy: burzyć, kazić, niszczyć, plundrować, psować, wywracać.

Formacje współrdzenne cf WALIĆ.

*Cf **OBALAJĄCY**, OBALANIE*